

Користење тастатури во светот околу нас

Екраните на допир се речиси секаде

Екраните на допир не се наоѓаат само во нашите паметни телефони и таблети. Екраните на допир се секаде околу нас: во трговските центри, банките и аеродромите. Кога ја посетувате локалната кафетерија, вашата нарачка може да се земе со помош на уред со екран на допир. Во некои ланци за брза храна можете да ја внесете вашата нарачка на екран на допир.

Кога купувате намирници можете да платите на каса за самопослужување. Таму плаќањето се врши со помош на екран на допир.

Екраните на допир што се наменети за јавна употреба обично се големи, со голем и јасен текст. И тие обично ви даваат мошне јасни упатства додека ги користите.

Банкомати (АТМ)

Денес банкоматите се најчестиот начин луѓето да вршат трансакции со пари, без оглед дали повлекуваат пари, го проверуваат салдото на нивните сметки или плаќаат со чекови.

Постојат голем број модели на банкомати. Сите тие имаат големи екрани и голем број од нив имаат екрани на допир. Оние што немаат, обично имаат колона со копчиња лево и десно од екранот. До копчињата на екранот постојат етикети и обично тие се разликуваат од екран до екран.

Користење тастатури во светот околу нас

Сите банкомати, дури и оние со екрани на допир, имаат збир физички копчиња, обично под екранот. Тие имаат копчиња со броеви заедно со копчиња означени со **Откажи (Cancel)**, **Измени (Change)** и **Enter** или **OK**. Кога го внесувате вашиот ПИН, тоа секогаш го правите на механичка тастатура.

Не грижете се ако не знаете како да користите банкомат. Многу е лесно. Најважно е да не брзате. Едноставно читајте ги упатствата на екранот.

Како да се приклучите на сметката на банкоматот

За да вршите дејства во вашата банкарска сметка преку банкомат, без оглед дали се работи за модел со екран на допир или не, најпрво мора да се идентификувате на банкоматот. За да го направите тоа ви треба пластичната картичка (обично дебитна картичка) издадена од вашата банка и личен број за идентификација или **ПИН (PIN)**.

Но, пред да се приклучиме на банкоматот, ајде да размислиме за две нешта - вашата безбедност и можните провизии за користењето на банкомат.

Безбедност

Треба да користите банкомат само на места каде што тоа е безбедно. Добри места се трговските центри за време на работните часови кога има многу луѓе. Друго добро место е фоајето на подружницата на вашата банка, ако таму има банкомат.

Банкоматот често ќе ви препорача да ја покриете тастатурата со рака кога го внесувате вашиот ПИН. Така, ќе ги спречите луѓето да го гледаат ПИН-от што го внесувате. Постојат случаи каде мали камери биле поставени на или во близина на банкоматот за да ги снимаат ПИН-овите. Така, добра идеја е да ја покриете тастатурата со раката кога го внесувате вашиот ПИН.

Користење тастатури во светот околу нас

Провизии

Користењето на банкоматите на вашата банка е бесплатно. Ако подигате пари од банкоматите на други финансиски институции или банкомати на други бизниси, можно е да платите провизија. Често провизијата е околу 2,50 долари. Овие банкомати нема да ви дадат готовина сè додека не потврдите дека се согласувате да ја платите провизијата, за да не ви биде наплатено случајно.

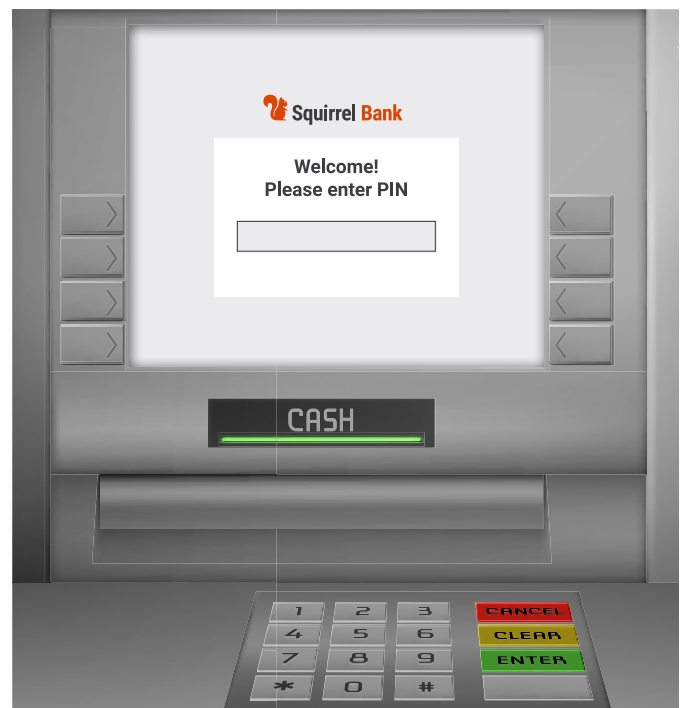
Поголемиот дел од банките повеќе не наплаќаат провизија, па затоа, ако банкоматот на вашата банка не се наоѓа во близина, можете да употребите друг банкомат.

Пријавување чекор по чекор

Чекор 1. Побарајте го влезот каде треба да ја внесете картичката. Тој често е осветлен за да ви биде полесно да го најдете. Под него обично има слика со банкарска картичка за да видите во кој правец треба да ја внесете.

Чекор 2. Внесете ја одлучно, но нежно. Голем број банкомати најпрво ќе повлечат дел од картичката. Ако го смените мислењето можете да притиснете на Откажи на тастатурата и картичката ќе се исфрли.

Чекор 3. По неколку моменти, додека банкоматот ја чита картичката, ќе ве упати да го внесете вашиот ПИН. Внесете го ПИН-от со помош на физичките копчиња на тастатурата и потоа притиснете на копчето **Enter** или **OK**. Не заборавајте да ја покриете тастатурата со раката.

Чекор 4. Откако банкоматот ќе го провери вашиот ПИН, ќе видите список со дејства што можете да ги вршите на банкоматот. Општо земено, овие дејства вклучуваат повлекување пари, проверка на салдо и пренос на пари меѓу сметки. Понекогаш се достапни други опции, како на пример, да извршите уплата.

Користење тастатури во светот околу нас

Опции за избор

Ако банкоматот освен екран има и физички копчиња, ќе го изберете она што го сакате со тие копчиња, но сè поголем број банкомати имаат екран на допир. За да изберете некоја од опциите, треба да ја допрете.

Екраните на допир на банкоматите се помалку чувствителни од оние на телефонот и не се толку разновидни. Ќе можете да допрете на некоја опција, но нема да можете да лизгате или да поминувате со прст на екранот на допир на банкоматот. Бидејќи екраните на допир се помалку чувствителни, веројатно ќе треба да допирате малку посилно.

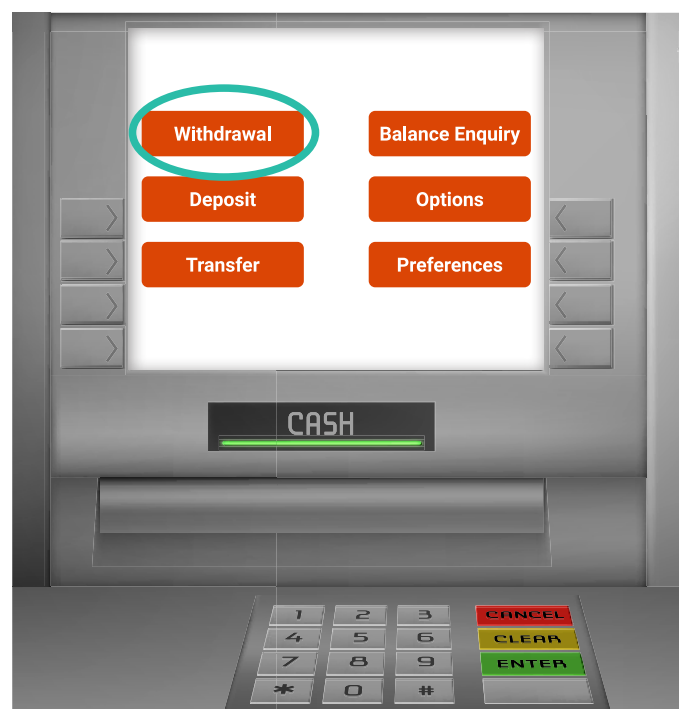
Често, екраните на банкоматите реагираат малку побавно. Кога допирате на некоја опција на екранот и не се случува ништо, причекајте една-две секунди пред да се обидете повторно.

Подигање на готовина чекор по чекор

Една од главните намени на банкоматите е подигањето на готовина од вашата сметка. Тоа е лесно. Не заборавајте - не брзајте, читајте ги упатствата на екранот и допирајте ги копчињата малку посилно.

Чекор 1. Пријавете се на банкоматот како што е опишано погоре.

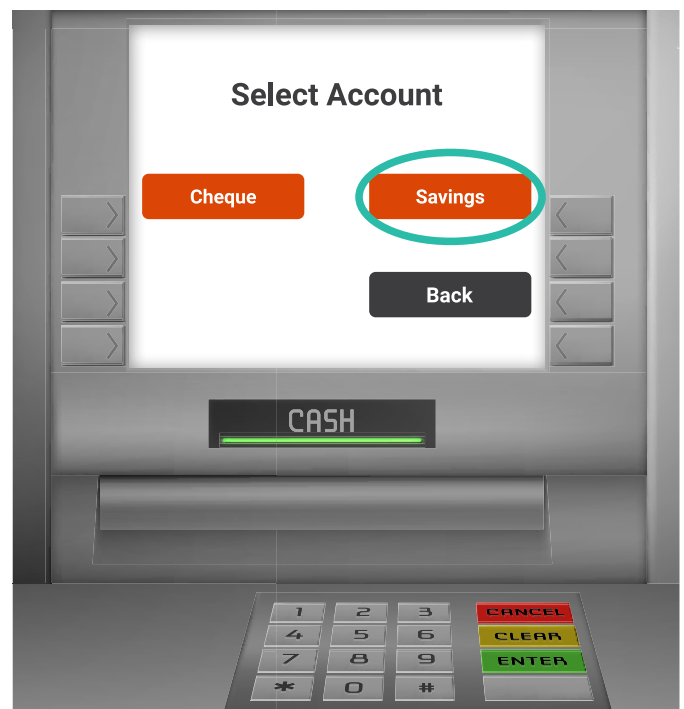
Чекор 2. Допрете на копчето **Подигање (Withdrawal)** (може да биде наречено некако поинаку).

Користење тастатури во светот околу нас

Чекор 1. Допрете на **Сметката (Account)** од која сакате да повлечете пари. Кои сметки се гледаат на екранот и како се организирани вашите сметки зависи од вашата банка. Често опциите ќе бидат **Трансакциска сметка (Cheque)** и **Штедна сметка (Savings)**. Опцијата **Трансакциска сметка** не значи задолжително дека имате трансакциска сметка. Понекогаш вторите сметки се наречени така од хронолошки причини.

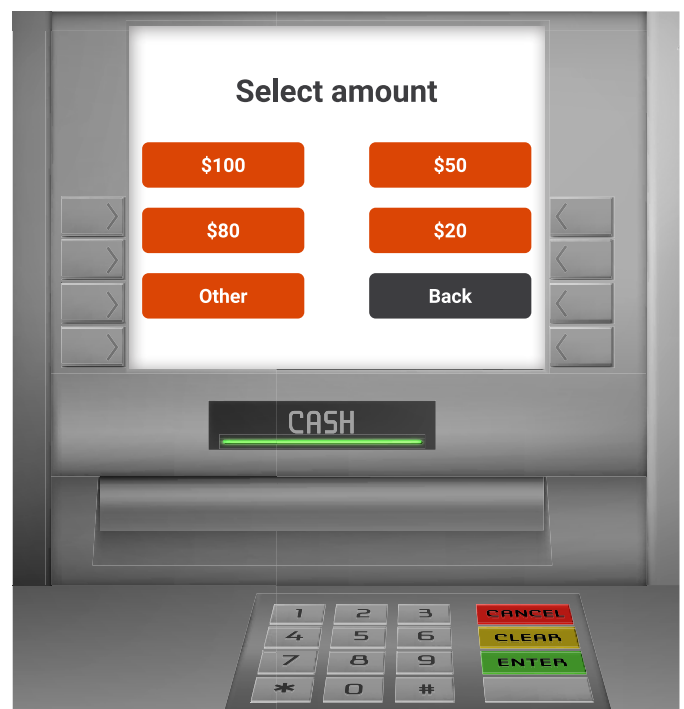

Чекор 2. Ако не сте сигурни од која сметка сакате да повлечете пари, допрете го копчето **Назад (Back)** на екранот и потоа проверете го салдото на различните сметки за да ви помогне да се одлучите.

Чекор 3. Следниот чекор е да решите колку пари ќе подигнете. Општо земено, банкоматот ќе ви понуди избор од фиксни износи (20\$, 50\$, 100\$ итн.) и опција вие да го внесете износот на тастатурата на банкоматот.

Користење тастатури во светот околу нас

- Чекор 4.** Допрете на износот или на опцијата за да внесете друг износ. Белешка: банкоматот има само неколку вида банкноти, обично 20\$ и 50\$, па можете да внесете само износи што може да се исплатат во тие банкноти. Банкоматот ќе ве информира ако внесете износ што не може да ви го исплати. Дополнително, банкоматот ќе има максимално ограничување на износот на готовина што може да ви го исплати.
- Чекор 5.** Допрете на копчето **Enter** или на кое било друго копче што ви е достапно за да ја потврдите трансакцијата. Тогаш банкоматот ќе ве праша дали сакате да отпечати сметкопотврда. Некои банкомати го прават тоа во некоја од претходните фази на постапката.
- Чекор 6.** Накратко банкоматот ќе ви ја врати банкарската картичка, ќе ги исплати готовината и сметкопотврдата ако побаравте. Не заборавајте да ја земете готовината и картичката.

Секое друго дејство што го вршите на банкоматот е слично. Пријавете се со картичката и ПИН-от, изберете ја задачата што сакате да ја извршите, изберете ја сметката и ако е потребно, назначете го паричниот износ.

Бавно и спокојно

Без разлика дали подигате пари од банката, купувате намирници, нарачувате брза храна или се шетате низ трговски центар, често ќе користите екран на допир.

Екранот на допир на банкоматот се употребува лесно и голем број од нив имаат помошна технологија и функции на дизајн што ја подобруваат пристапноста. Тие вклучуваат повеќејазични менија и упатства, тастатури со Брајова азбука, помош со текст во говор, приклучници за помошни средства за луѓе со проблеми со слухот, висококонтрастни екрани и пристап за инвалидски колички. Можете да контактирате со вашата банка за повеќе информации за достапните банкомати во ваша близина.

Кога ќе се запознаете со вашите локални банкомати, ќе сфатите дека ги вршите вообичаените трансакции полесно и со поголема самоувереност.